

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про інтерпеляцію (реєстр. № 3499 від 18 травня 2020 року)

Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 03 червня 2020 року (протокол № 28) на відповідність Конституції України проект Закону про інтерпеляцію (реєстр. № 3499 від 18 травня 2020 року), поданий народними депутатами України Железняком Я.І. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є забезпечення належного правового регулювання щодо здійснення Верховною Радою України контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України шляхом встановлення права народних депутатів України ініціювати проведення обов'язкових слухань з питань діяльності окремого члена Кабінету Міністрів України та вирішення питання про задовільність його роботи.

Законопроектом пропонується законодавчо деталізувати конституційні повноваження Верховної Ради України у сфері здійснення контролю за реалізацією українським урядом зовнішньої та внутрішньої політики держави. Структурно, проект закону складається із трьох взаємопов'язаних між собою розділів, кожен з яких визначає організаційні та правові основи ініціативного проведення обов'язкового розгляду Верховною Радою України питання про діяльність окремого члена Кабінету Міністрів України.

Для досягнення мети Законопроектом пропонується внести відповідні зміни до законів України «Про Регламент Верховної Ради України», «Про Кабінет Міністрів України», «Про комітети Верховної Ради України».

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Конституція України містить низку фундаментальних щодо здійснення державної влади положень, за якими: державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України

(стаття 6); в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; норми Конституції України є нормами прямої дії (стаття 8); органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Названі конституційні приписи зобов'язують наділених державною владою суб'єктів діяти виключно відповідно до установлених Конституцією України цілей їх утворення.

Порядок роботи Верховної Ради України встановлюється Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України (частина п'ята статті 83 Конституції України).

Згідно з пунктом 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить призначення за поданням Президента України Прем'єр-міністра України, Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України, призначення за поданням Прем'єр-міністра України інших членів Кабінету Міністрів України, Голови Антимонопольного комітету України, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, звільнення зазначених осіб з посад, вирішення питання про відставку Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України.

У Рішенні від 11 грудня 2007 року № 12-рп/2007 Конституційний Суд України, з'ясувавши зміст пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України у системному зв'язку з іншими конституційними нормами, сформував наступну правову позицію: «відповідно до пункту 10 частини першої статті 106 Конституції України Президент України вносить до Верховної Ради України подання про призначення Міністра оборони України, Міністра закордонних справ України. У цій та інших статтях Основного Закону України серед повноважень Президента України не передбачено внесення ним подання до Верховної Ради України про звільнення з посади чи відставку членів Кабінету Міністрів України. У своїх попередніх рішеннях Конституційний Суд України неодноразово зазначав про визначення лише Конституцією України кола повноважень Президента України. У Рішенні Конституційного Суду України від 10 квітня 2003 року № 7-рп/2003 Конституційний Суд України констатував, що відповідно до Конституції України повноваження Президента України вичерпно визначені Конституцією України, а це унеможлиблює прийняття законів, які встановлювали б інші його повноваження. В Рішенні Конституційного Суду України від 7 квітня 2004 року № 9-рп/2004 Конституційний Суд України наголошував, що повноваження Верховної Ради України, як і повноваження Президента України, визначаються Конституцією України (статті 85, 106)» (абзац третій пункту 5 мотивувальної частини).

Пунктом 13 частини першої статті 85 Конституції України визначено, що до повноважень Верховної Ради України належить здійснення контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України відповідно до цієї Конституції та закону. Пунктом 33 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України також віднесено здійснення парламентського контролю у межах, визначених цією Конституцією та законом.

Виконання контрольних функцій комітетами Верховної Ради України передбачено частиною першою статті 89 Конституції України.

Відповідно до пунктів 12, 21 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються організація і діяльність органів виконавчої влади, організація і порядок діяльності Верховної Ради України.

Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених цією Конституцією (частина друга статті 113 Конституції України).

У своєму Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України наголосив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене Комітет дійшов висновку, що проект Закону про інтерпеляцію (реєстр. № 3499 від 18 травня 2020 року), поданий народними депутатами України Железняком Я.І. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

А.С. КОСТІН